

הצבא המערבי גרמני

אל"מ שלמה בעמן

חלק א'

נמצא שנים רבות במגע עם אויב, אך מתכוון למלחמה ביחסי כוחות נחותים. הקורא הישראלי גם עשוי לשאול אם וכיצד פתר צבא זה את בעיית העבר הבלתי טהור של הנשק הגרמני. בשתי מלחמות-עולם היה הצבא מכשיר הביצוע הנאמן של התוקפנות הגרמנית, שהסבה סבל כה רב לעמי אירופה בכלל ובאחרונה שבהן, לעם היהודי במיוחד.

תדמיתה של גרמניה בעיני זרים היא של ארץ מיליטריסטית, אבל במציאות, הדבר אינו כך. בגרמניה של 30, שנה אחרי המלחמה, לא מתייחסים אורחיה, ובעיקר הצעירים שביניהם, באהבה רבה לצבאם¹.

רעיונות מיליטריסטיים לא קוסמים להם עוד. חלקם שואלים לשם מה דרוש למדינתם צבא בתקופת „השלוש העמוק” בה שרויה המדינה — בתקופת הדטנט, וחלקם מקבלים את הצבא כרע הכרחי.

1. במשאל דעת קהל שנערך ב-1973 על חשיבותו של הצבא, ענו 50 אחוז מהנשאלים שהצבא „חשוב” או „חשוב מאוד”. 41 אחוז ענו שהצבא „אינו חשוב”, „מיותר” או „מזיק”.

מבוא

צבאה של גרמניה המערבית הוא הגדול בצבאות אירופה המערבית, אם לבטא את גודלו במונחי כוח-אדם, חימוש קונבנציונלי ותקציב. ה„בונדסוור” (צבא הגנת הפדרציה כשמו הרשמי) הוא צבא מעורב של משרתי חובה וקבע, המונה קרוב למחצית מליון חיילים סדירים, מצוידים במיטב החימוש והציוד. בתקופת מלחמה אמור צבא זה לגדול ל-1.2 מליון חיילים על-ידי גיוס חיילי מילואים.

בברית נאט"ו ובמערך ההגנה של מערב-אירופה נועד לצבא מערב-גרמניה תפקיד מרכזי. הוא מקצה לכוח ההגנה הרב-לאומי של נאט"ו באופן קבוע 12 דיביזיות ביבשה, 26 טייסות קרב, יחידות צי רבות ומאחזק חלק נכבד של תשתית הצבאית של ברית נאט"ו.

למרות הקרבה הגיאוגרפית היחסית, מרוחק הקורא הישראלי מבחינה „רעיונית” מבעיות ההגנה של אירופה המערבית, אבל הוא עשוי למצוא עניין בצבא גרמניה המערבית. זהו צבא צעיר יחסית, המתבסס על מסורת צבאית ארוכה, צבא שאינו

תורת הביטחון

עד למלחמת-העולם השניה היתה גרמניה מעצמה עולמית, גורם מדיני וצבאי מרכזי, מדינה עם שאיפות התפשטות. בשל מצבה הגיאוגרפי, היא היתה נתונה בין ה"פטיש" הרוסי ממזרח ובין ה"סדן" הצרפתי ממערב. מלחמת-העולם השניה ותוצאותיה שינו את מערך הכוחות המסורתי הזה. מוקדי הכוח עברו לשתי המעצמות — ברה"מ וארה"ב, ואירופה הפכה לפריפריה מדינית וצבאית. גרמניה חולקה לשתי מדינות והפיצול החליש את המדינה. במצב זה בטלו המוסכמות המדיניות והצבאיות של העולם הקדם-מלחמתי. תורת "הפטיש והסדן" שהיתה ביסודה של מדיניות הביטחון הגרמנית במשך דורות, בטלה מאליה. היריבות המסורתית עם צרפת הפכה לשותפות מדינית וכלכלית, עד כדי שאיפות לאינטגרציה, בעיקר בתחום הכלכלי. היחסים עם היריבה השניה, ברה"מ, הסתבכו על רקע המלחמה הקרה, ועל רקע חלוקת המדינה לשניים, וקריעת שטחים גדולים ממזרחה של גרמניה שעברו לידי ברה"מ ופולין. גרמניה, שהיתה לה בעבר השאיפה להתפשטות מזרחה, מצאה עצמה מול רוסיה, כשזו נוטלת את היוזמה בידיה ושואפת להתפשט מערבה, אולם הפעם, מסתמך נים יחסי הכוחות באופן בולט לטובתה.

גרמניה המערבית נמצאת מבחינה רעיונית במחנהו של הגוש המערבי. מבחינה גיאוגרפית היא שוכנת בגבול שבין שני הגושים, בקו העימות הראשון, ממש מול לועי התותחים. בצד השני של גבולה המזרחי מוצב באופן קבוע מערך צבאי אדיר של מדינות ברית נרשה. כוח זה מונה מליון ורבע חיילים ערוכים ב-90 דיביויות עם 20,000 טנקים, 7,000 מטוסי-קרב ומאות יחידות צי לפי פרסומי נאט"ו. משימת סדר כוחות זה, לפרוץ דרך מערב-גרמניה, במגמה לכבוש את אירופה, כאשר יינתן לכך האות. אפילו אם ארמדה זו תיבלם אי-שם בעומק שטחה של אירופה המערבית, הפסידה גרמניה המערבית את המלחמה. לאורך צירי הלחימה וההתקדמות ייוותר הרס וחורבן וטריטוריה גדולה עלולה ליפול בידי הכובש. גורלה הצפוי של הארץ הכבושה עלול להיות כגורל איזור הכיבוש הסובייטי אחרי מלחה"ע השניה, שהפך למדינה קומוניסטית.

לפי תורת הביטחון של גרמניה המערבית קיים, איפוא, איום צבאי ישיר על המדינה. מדיניות הביטחון הרשמית גורסת שמול הכוח הצבאי המאיים יש להציב כוחות צבאיים חזקים, ליצור שיווי משקל ביחסי הכוחות ולקיים הרתעה מפני תוקפנות אפשרית. מובן שכוח ההרתעה צריך גם להיות בעל יכולת להגן על המדינה באופן פיזי. גרמניה המערבית חלשה מכדי לשאת בעצמה במשימה זו. לשם כך דרושה שותפות כל המדינות המערביות, במסגרת ברית נאט"ו, כשעל גרמניה המערבית לתרום חלק הולם למאמץ ההגנה המשותף.

הגנת גרמניה המערבית ובעיית הנשק הגרעיני

תמונת המלחמה באירופה המצטיירת למתכננים במטה נאט"ו ובמטה צבא מערב-גרמניה היא מלחמה בכוחות קונבנציונליים, תוך הפעלת נשק גרעיני טקטי. לא זו בלבד שמצפים שהאויב יפעיל נשק זה; הפעלתו מעוגנת בתוכניות המבצעיות של נאט"ו. היא גם נכללת בתפישה ההגנתית של מערב-גרמניה, לא בלא היסוסים, חששות ודאגה מפני מחירה של ההגנה הגרעינית, שעלול לגרום לפגיעה חמורה באוכלוסיה האזרחית.

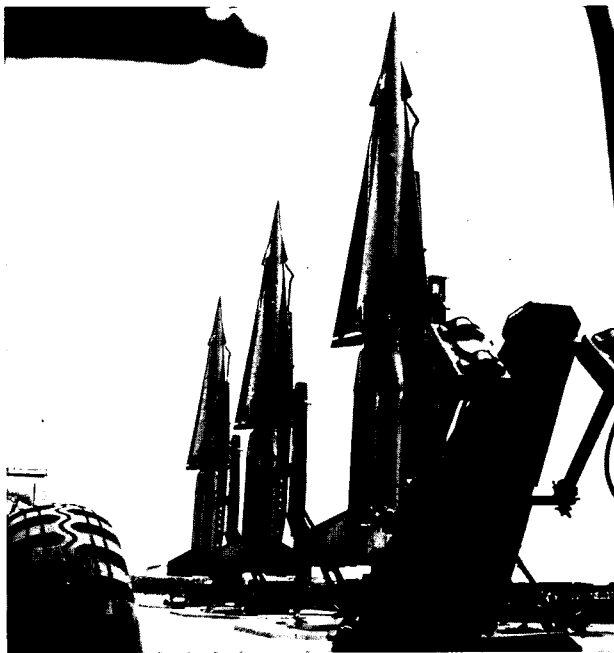
גרמניה המערבית — דרכה עוברים צירי הפריצה של כוחות ברית נרשה למרבית היעדים החיוניים באירופה — היא רצועת שטח ארוכה וצרה יחסית, שהצד הרחב שלה פונה לכיוון האויב. אורך הגבול היבשתי המזרחי הוא כ-1,700 ק"מ, רוחב הרצועה במקום הרחב ביותר — 480 ק"מ ובמקום הצר ביותר 200 ק"מ בלבד. ב-100 הקילומטרים הסמוכים לגבול המזרחי חיים 17 מליון תושבים, המהווים כ-28 אחוז מאוכלוסיית המדינה; ב-200 הקילומטרים הסמוכים לגבול חיים 40 מליון תושבים — שני שלישי מכלל האוכלוסיה ו-60 אחוז מהפוטנציאל התעשייתי.

מבחינה צבאית היה נוח לעצור את האויב התוקף מכיוון מזרח בעומק השטח. נהר הריין, למשל, המרוחק 200 עד 400 ק"מ מן הגבול, יכול היה לשמש קו עצירה צבאי נוח. לאויב התוקף היה נדרש זמן ניכר כדי לצלוח את השטח עד לקו העצירה, כאשר הוא נתון להתקפות מהאוויר וצריך להתגבר על השהיות שבדרך. בינתיים, אפשר היה לרכו את כוחות נאט"ו לבלית האויב ולמעבר למתקפת-נגד. אולם האינטרס הלאומי של מערב-גרמניה אינו מאפשר הקרבת מרבית שטח המדינה ולו באופן זמני. לכן כפתה גרמניה המערבית על שותפה בנאט"ו את עקרון "ההגנה המקדימה"¹, כלומר עצירת האויב סמוך לגבול. לתפישה הגנתית זו יש השלכה על גודל הכוחות של נאט"ו, על מקום פריסתם ועל מצב כוננותם. ואמנם, לצד 12 דיביויות גרמניות, חונות בשטחה של גרמניה 5 דיביויות אמריקניות, 3 דיביויות בריטיות, 2 דיביויות בלגיות, 2 דיביויות צרפתיות וכוחות הולנדיים וקנדיים.

בעשרים וחמש שנות קיומה של ברית נאט"ו, עברה הדוקטרינה של הפעלת נשק גרעיני, גלגולים שונים; למן ההפעלה המאסיבית על כל מטרה צבאית כדאית, על-פי עקרון "התגובה המאסיבית"² ועד לתפישה של "התגובה הגמישה"³, המקובלת כיום כדוקטרינה תורנית ברת-תוקף. התגובה הגמישה גורסת הפעלה מבוקרת של הנשק הגרעיני באופן סלקטיבי על יעדים בודדים במגמה להרתיע את האויב מהמשך התוקפנות מבלי לגרום להסלמה מיותרת.

גרמניה המערבית אמנם שייכת לכוח הגרעיני של ברית נאט"ו, אבל הנשק הגרעיני אינו ברשותה. כאשר התקבלה גרמניה המערבית כחברה בברית נאט"ו, היא התחייבה בפני החברות האחרות בברית שלא תצטייד בנשק גרעיני. במועד מאוחר יותר הצטרפה לאמנה לאי הפצת הנשק הגרעיני. הסיבות לכך היו שונות; בעת ההצטרפות לנאט"ו, פחות מ-10 שנים אחרי מלחה"ע השניה, היו זכרונות המלחמה עדיין טריים, בעיקר אצל הצרפתים, שסבלו ב-80 השנים האחרונות שלוש פעמים מהתוקפנות הגרמנית. בחלוף השנים עלתה אמנם אמינותו של בן-הברית המערב-גרמני, אולם הכנסת נשק גרעיני היתה מסבכת את יחסי החוץ של גרמניה המערבית עם הגוש המזרחי, ובלי ספק היתה גם גורמת לזעזוע פנימי בתוך המדינה. באופן מעשי, מצויד צבא גרמניה המערבית במערכות נשק בעלות כושר נשיאה גרעיני, כגון מטוסי קרב-הפצצה, טילים ק/ק וארטילריה אטומית. ראשי-החץ, לעומת זאת, הם בידי צבא ארה"ב בלבד,

1. Forward Defence
2. Massive Retaliation
3. Flexible Response

טילים נ"מ, "נייק הרקולס"

ידי „מטה הכוחות המזוינים“, המשמש כגוף מתאם וכגוף המפעיל את האינפרה סטרוקטורה הבין-זרועית, כגון מערכת הדרכה על-חילית, או שירותי מנהלה משותפים לכל הזרועות. להשלמת התמונה, יש להוסיף שחיל הרפואה נהנה (מסיבות היסטוריות) ממעמד של זרוע.

מטה כללי

בצבא גרמניה המערבית לא קיים מטה כללי (לפחות בשם). המטות הזרועיים והמטה הבין-זרועי הם חלק אורגני של מיניסטריון ההגנה, במעמד של אגף מיניסטריאלי. לצד האגף „הצבאי“ הזה, פועלים במיניסטריון שני אגפים אזרחיים — אגף מנהלה ואגף הצטיידות.

זרוע היבשה

לזרוע היבשה יש שתי משימות: הגנה על שטח המדינה בשיתוף עם כוחות נאט"ו ממדינות אחרות ושליטה צבאית על השטח העורפי. משימת השליטה על העורף כוללת את תפעול שירותי התחזוקה לכוחות הלוחמים. לביצוע שתי משימותיה, בנויה זרוע היבשה משני יסודות: „כוחות השדה“ ו„צבא טריטוריאלי“. כוחות השדה¹ המוקצים לנאט"ו ופועלים בפיקוד מפקדות נאט"ו, מורכבים משלושה קורפוסים הכוללים 10 דיביויות (5 משורייתות, 4 ממוכנות ודיביויה הררית) ודיביויה ממוכנת עצמאית בצפון המדינה, להגנה על הפרוודור היבשתי בין גרמניה ודנמרק. הצבא הטריטוריאלי נמצא בכפיפות פיקודית לאומית ומורכב משני פיקודים מרחביים להם מוקצות „עוצבות הגמ"ר" (בעלות מבנה מיוחד) ויחידות מסייעות ומשרתות שונות. בתרשים מס' 1 מובא סדר-הכוחות של זרוע היבשה בשילוב עם כוחות נאט"ו אחרים באירופה.

תחת מנעול ובריה. לפי פרסומי נאט"ו, מצויים במחסני צבא ארה"ב באירופה 7,000 ראשים מסוגים שונים, מזה חלק נכבד על אדמת גרמניה המערבית.

בעיה אחרת היא מידת אמינותו של בן-הברית האמריקני. כידוע, לא יכול אפילו המפקד של כוחות נאט"ו, שהוא קצין אמריקאי, להורות על הפעלת נשק גרעיני — ללא אישור נשיא ארה"ב. בלב הגרמנים יש חששות מסוימים ששיקולי נשיא ארה"ב במקרה זה, עלולים להיות מנוגדים לאינטרס הגרמני, למרות ההסכמים הקיימים בין מדינות נאט"ו באירופה ובין ארה"ב שנועדו למנוע זאת. יש איפוא מדינאים ואנשי צבא מערב-גרמניים, שהיו מעדיפים כי מדינתם לא תהיה תלויה בארה"ב בכל הקשור לתחום הגרעיני והיו רוצים לראות את צבאם מצטייד בנשק גרעיני, כדוגמת הצבא הצרפתי. אין לגרמניה המערבית בעיות טכנולוגיות או תקציביות לביצוע הדבר; אולם, אין להניח שיוחלט על צעד כזה בעתיד הקרוב, אם לא תחול התערעורת בלתי צפויה בשיווי המשקל המדיני והצבאי שנוצר באירופה במשך השנים האחרונות.

מבנה ארגוני

בצבא מערב-גרמניה משמשים בערבוביה יסודות מהמבנה הארגוני הגרמני המסורתי עם יסודות ארגון אמריקניים. ניתן לומר בצורה כללית כי בשנות הקמתו, לפני כ-20 שנה, דמה הדרג העוצבתי לצבא ארה"ב, בעוד שב„כל היתר“ נשארו דפוסי הארגון של ה„וורמכט“¹. עם השנים בוצעו שינויי ארגון רבים שנתנו לצבא אופי עצמאי.

גם בעצם הימים האלה נמצא הצבא בתהליך של ריאורגניזציה. על „הארגון מחדש“ הוחלט על סמך דו"ח של ועדה ציבורית גדולה שפעלה בשנים 1970 עד 1972 ונקראה להמליץ על התאמת הארגון הצבאי לצרכים המשתנים. הריאורגניזציה מבוצעת בשני שלבים:

● ב-1971 הוחלט על קיצור משך שירות החובה מ-18 ל-15 חודשים. צעד זה לא גרר אחריו שינויים במבנה הצבא ובסדר הכוחות שלו, שכן הצבא אינו מנצל את כל השנתון של משרתי החובה הפוטנציאליים.

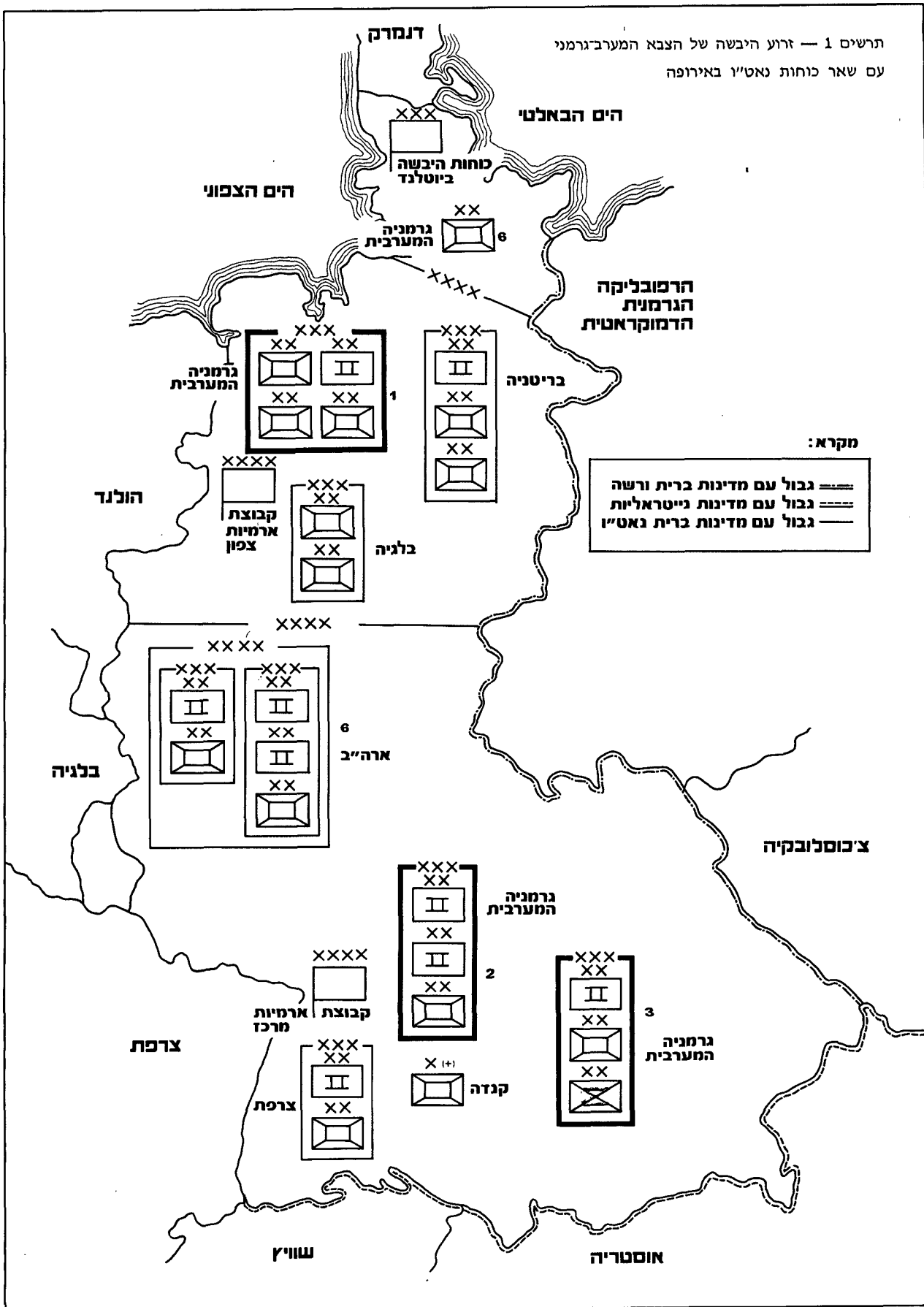
● על השלב השני של הריאורגניזציה הוחלט בסוף שנת 1973 והוא מתייחס בעיקר לכוחות היבשה. בחילות-האוויר והים כבר בוצעו בשנים קודמות שינויים ארגוניים שהתחייבו מקליטת מערכות-נשק חדשות. הריאורגניזציה בכוחות היבשה — האמורה להימשך עד סוף שנות ה-70 — כוללת הקמת מסגרות חדשות, שינויים במבנה מסגרות קיימות ושינויים בכוחות ההגנה המרחבית.

כבר לפני שנים התחייבה גרמניה המערבית להקצות לנאט"ו סד"כ יבשתי הכולל 36 חטיבות. עד 1973 הוקמו רק 33 חטיבות וגם אלו אינן מושלמות. תוכנית הריאורגניזציה באה עתה להשלים את סד"כ היבשה ל-36 חטיבות מלאות; זאת, ללא תוספת כוח-אדם — על-ידי הקטנת המסגרת הגדודית והפיכת חלק מן היחידות למוקפאות, אבל בדרגת כוננות גבוהה.

הצבא מורכב משלוש זרועות — יבשה, אוויר וים. לכל זרוע יש מידה רבה של עצמאות מבצעית ומנהלית. בראש כל זרוע עומד מטה זרועי. פעולת המטות הזרועיים מתואמת על-

1. הצבא הגרמני לפני מלחמת-העולם השניה ובעיצומה. — המער.

תרשים 1 — זרוע היבשה של הצבא המערב־גרמני
עם שאר כוחות נאט"ו באירופה

הקורפוס

הקורפוס הוא המסגרת האופרטיבית הגבוהה של צבא היבשה. מבחינה מבצעית, כפופים הקורפוסים בעת שלום ובעיתות מלחמה למפקדות נאט"ו, כשכל שאר תחומי הפעילות, כגון הורמת כוח-אדם, אימונים, הצטיידות ותחזוקה, הם באחריות לאומית, כלומר באחריות מטה כוח-היבשה. כל קורפוס פוקד על 3 עד 4 דיביזיות ולצד אלו יש לו שלד קבוע הכולל חטיבה מוצנחת, ארטילריה וגדוד הובלה אווירי.¹

הארטילריה של הקורפוס מורכבת מטילים קרקע-קרקע מסוג „סרג'נט" שיוחלפו בשנת 1976 בטילים מטיפוס „לאנס", ומתותחים מתנייעים 203 מ"מ מטיפוס M-110. גדוד הנ"מ של הקורפוס מצויד בתותחים 40 מ"מ מטיפוס L-70 שיוחלפו בעתיד בטילים ק/א מטיפוס „רולנד", על מרכב של נגמ"ש. לקורפוס יש גדוד הובלה הכולל מסוקים מטיפוס CH-53. בעתיד יתוגבר הקורפוס גם ביחידת מסוקים נ"מ. בצבא נערך עתה ניסוי עם מסוקי „קובר" ועם מסוקים מטיפוס Bo-105 מתוצרת גרמניה. מסוקים אלה מצוידים בטילי „טאו" וטילי „הוט". מטרת הניסוי, לקבוע את המסוק המתאים ביותר להצטיידות.

הדיביזיה

בצבא גרמניה המערבית יש שלושה סוגי דיביזיות: משורינת, ממוכנת והררית. זו האחרונה היא במהותה דיביזיה ממוכנת המתואמת לתנאי הלוחמה התרריים בדרום המדינה. ההבדל בין דיביזיה משורינת וממוכנת הוא ביחס חטיבות הטנקים

1. למעשה יש כיום בצבא גרמניה המערבית דיביזיה מוצנחת בעלת שלוש חטיבות. במסגרת הריאורגניזציה הוחלט על פירוק הדיביזיה ועל הקצאה קבועה של שליש חטיבותיה לכל אחד מן הקורפוסים.

וחטיבות החרמ"ש. בדיביזיה משורינת — שתי חטיבות טנקים וחטיבת חרמ"ש אחת; ובדיביזיה הממוכנת — שתי חטיבות חרמ"ש וחטיבת טנקים אחת. חלק מהדיביזיות הממוכנות נקראות „דיביזיות ציידים". אלה מאומנות ומצוידות בציד ללחימה בתנאי שטח קשים.

מבנה הדיביזיה קבוע: 3 חטיבות ויחידות דיביזיוניות. האר-טילריה הדיביזיונית כוללת טילי ק/ק „הונסט ג'ון" שיוחלפו גם הם בטילי „לנס", תותחים מתנייעים 175 מ"מ מטיפוס M-107, תותחים 155 מ"מ נגררים, מטולי רקטות 110 מ"מ וגדוד נ"מ שיצויד החל בשנת 1976 בטנק הנ"מ החדש „גפרד". נוסף לאלה, כוללת הדיביזיה יחידות הנדסה, קשר ומערך תחזוקה ניד.

החטיבה

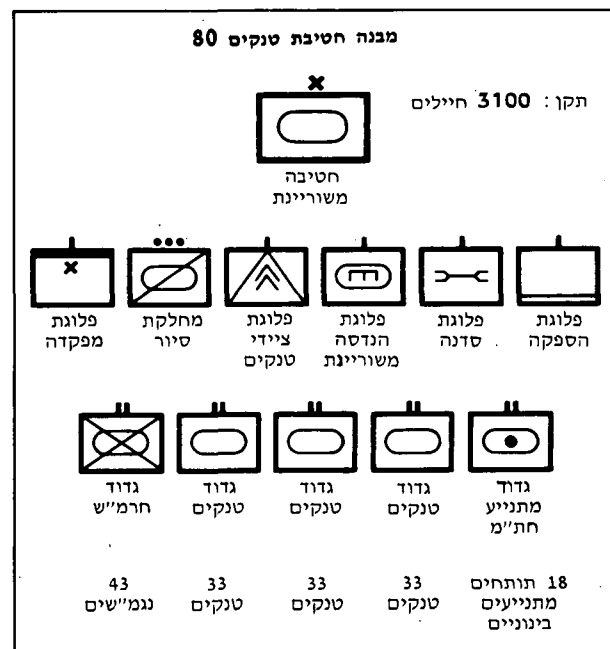
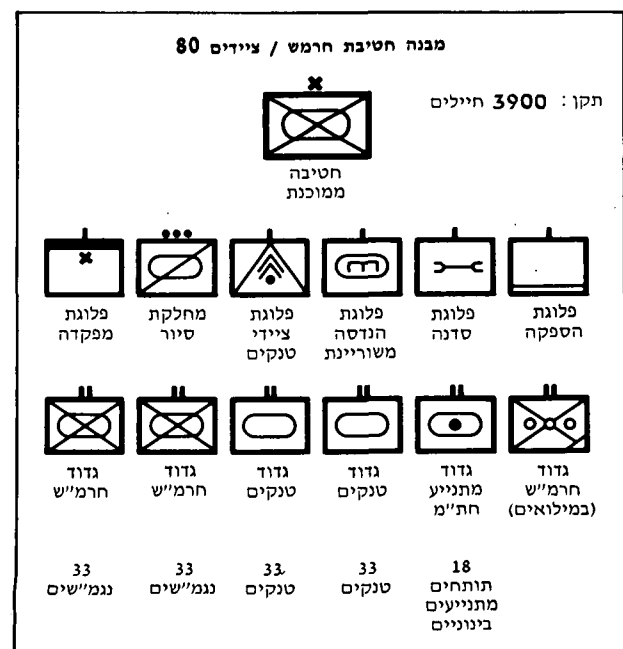
מבנה חטיבה משורינת, ראה בתרשים מס' 2.
מבנה חטיבה ממוכנת/חטיבת „ציידים", ראה בתרשים מס' 3.

זרוע האויר

הלוחמה האווירית של נאט"ו המבוססת על חילות האויר הלאומיים של חברות-הברית מחייבת שילוב מירבי של אמצעי הלחימה — מערכות אתראה ובקרה, מטוסי קרב והגנת הנ"מ הקרקעית. במשך השנים בנתה נאט"ו כלים להשגת שילוב זה. כלים אלה הם: —

- פיקוד רב-לאומי על חילות האויר.
- מערכת אתראה ובקרה משולבת של נאט"ו¹, שמתקניה פרוסים מהקצה הצפוני של אירופה בנורבגיה, עד הגבול הדרומי של הזירה בטורקיה.

1. NADGE — Nato Air Defence Ground Environment.

**פירוט עוצמת זרוע היבשה
(מצבה לסוף שנת 1973)**

כוח-אדם סדיר		חטיבות		טנקים		נגמ"שים		ארטילריה וטילים		אוויריה	
סוג	כמות	סוג	כמות	סוג	כמות	סוג	כמות	סוג	כמות	סוג	כמות
קצינים	22,000	חט' טנקים	13	לאופרד	2,160	מרדר	1,567	תומ"ת 203 מ"מ		מסוק כל	194
חיילים	292,000	חט' חרמ"ש/ ציידים	15	M-48	1,360	הוצ'קיס	2,374	M-110	77	מסוק CH-53	40
סה"כ	314,000	חט' הררית	2	מט"נ	770	M-113	3,330	תומ"ת 175 מ"מ	148	מסוק אלואט (קישור)	234
		חט' מוצנחת	3	צייד טילים	316			תומ"ת 155 מ"מ	587	מטוסי קישור	
				נ"מ M-42	496			M-109		דרור	18
								תותח נגרר			
								105/155 מ"מ	349		
								משגר טיל ק/ק			
								סרג'נט	19		
								משגר טיל ק/ק			
								הונסט ג'ון	71		
								מטול רקטות			
								110 מ"מ	209		
								מכמ"ת 120 מ"מ	678		

ק/ק. הדיביזיות האוויריות כפופות מבצעית למפקדות, ציי האויר הטקטיים¹ של נאט"ו. כל יתר הפעילות של הדיביזיות האוויריות היא באחריות לאומית.

● פיקוד התחזוקה האווירי — מופקד על כל פעילות התחזוקה מעל לדרג של כנף. הפיקוד מורכב משתי, קבוצות תחזוקה אוויריות הפועלות על בסיס מרחבי, בצפונה ובדרומה של המדינה.

● „משרד חיל-האוויר” — ממלא תפקידים של מפקדת חיל. באחריות המטה שלו משימות מודיעין (איסוף), הדרכה, שלי-שות, פיתוח אמצעי לחימה אוויריים ונושאי רפואה תעופתית. הוא פוקד על טייסות התובלה ועל מערכת ההדרכה של החיל.

מטוסים

עד לשנת 1971 היה חיל-האוויר מורכב משני סוגי מטוסים — מטוסי „סטארפייטר” F-104G לכל משימות התקיפה והסיוע; ומטוסי „פאנטום” G-91 למשימות תקיפה קלות — בעיקר סיוע לכוחות הקרקע.

באותה שנה הוחל בביצוע תוכנית החלפת מטוסים רב-שנתית שאמורה להימשך עד 1982. ראשונים הוחלפו מטוסי הסיוע הישנים מדגם „סטארפייטר” במטוסי סיוע מדגם „פאנטום” (RF-4E). עד עתה נקלטו כל 88 המטוסים שנרכשו מדגם זה בשתי טייסות סיוע. ב-1973 הוחל בהסבת 4 טייסות מטוסי קרב וקרב-הפצצה למטוסי „פאנטום” (F-4F). בסך-הכל נרכשו 175 מטוסי „פאנטום”, כשהסבת הטייסות תסתיים ב-1976. הכמות הנתרת של מטוסי „סטארפייטר” תוחלף לפי התוכ-

את משימות זרוע האוויר של צבא גרמניה המערבית תיאר הגנרל גינתר ראל, ששימש בשנים 1971—1973 כמפקח (רמטכ"ל) זרוע האוויר¹:

„זרוע האוויר של צבא גרמניה המערבית מקצה לנאט"ו כוחות אוויר רבי-עוצמה, הכוללים מטוסי-קרב, טילים נ"מ ותותחים נ"מ. בעבר, כשברית נאט"ו פעלה על-פי תורת „התגובה המאסיבית”, היתה משימתנו העיקרית לשמש כגורם הרתעה, המגדיל עבור האויב את הסיכון הכרוך בהתקפה מהאוויר. אחת המשימות החשובות היתה, איפוא, להעמיד לרשות נאט"ו כלים לנשיאת נשק גרעיני. הגנת אובייקטים היתה בעלת חשיבות משנית, כי הדגש הושם על ההרתעה. סיבה נוספת: משך המלחמה הצפוי היה קצר ביותר.

„עם קבלת התורה האסטרטגית החדשה של „התגובה הגמישה” הועתקו נקודות-הכובד של המשימות. למרכיב הגרעיני היתוספו משימות קונבנציונליות של הלוחמה האווירית (תקיפת שמי המדינה והגנה עליהם), כמשימות בדרגת חשיבות שווה”.

ארגון

זרוע האוויר של צבא גרמניה המערבית כוללת מטוסי קרב, מטוסי תובלה, טילים ק/ק לטווח ארוך ומערכות נשק נ"מ. הזרוע מורכבת משלושה יסודות: —

● פיקוד הכוחות האוויריים — המסגרת הארגונית ליחידות האוויריות (הטקטיות), ליחידות טילים ק/ק וליחידות נ"מ. יחידות אלו מאוגדות ב-4 „דיביזיות אוויריות”; שתיים מהן כוללות טייסות מטוסי קרב ושתיים כוללות יחידות נ"מ וטילים

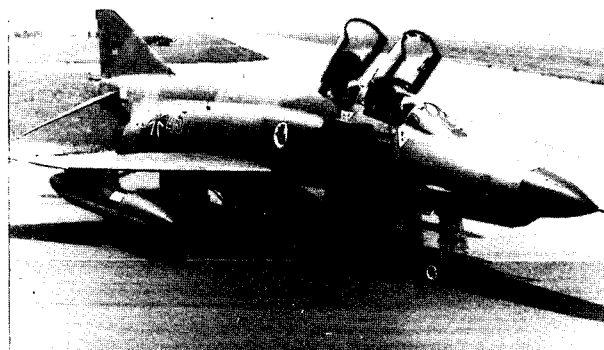
1. מתוך מאמר בשנתון חיל-האוויר של גרמניה המערבית — לשנת 1973.

התוכנית הרב-שנתית להחלפת מטוסי-קרב

בחיל-האוויר המערב-גרמני

המשימה	מצבה 1971 *	תקופת ההחלפה	מצבה מתוכננת 1982 *	המשימה
סיור אויר טקטי	80 מטוסי-סיור סטארפייטר (RF 104G)	1971←1973	88 מטוסי-סיור פאנטום (RF-4E)	סיור אוירי טקטי
1. אמנעה אוירית 2. אמנעה באיזור הלחימה 3. יירוט 4. עליונות אוירית	615 מטוסי-קרב סטארפייטר (F 104G)	1973←1976	175 מטוסי-קרב פאנטום (RF-4E)	1. יירוט 2. עליונות אוירית 3. סיוע אוירי קרוב
		1978←1981	210 מטוסי-קרב מ.ר.ס.א.י. (MRCA)	1. הגנה אוירית 2. אמנעה אוירית 3. אמנעה בחזית 4. סיוע אוירי קרוב
1. סיור באיזור הלחימה 2. סיוע אוירי קרוב	300 מטוסי-קרב קלים FIAT G-91	1976←1979	200 מטוסי-קרב קלים אלפאג'ט	1. סיור באיזור לחימו 2. סיוע אוירי קרוב

* כולל מטוסים המוקצים להכשרת טייסים

מטוס סיור פאנטום RF-4E

נית החל בשנת 1978 במטוס-הקרב האירופי החדש, „מ.ר.ס.י. אי.“¹. מטוס זה נמצא עדיין בשלבי פיתוח, במסגרת פרויקט בו משתתפות גרמניה המערבית, בריטניה ואיטליה. טיסת הניסוי הראשונה שלו נערכה באוגוסט 1974. מטוסים מדגם „פיאט“ G-91 יוחלפו בשנים 1977–1979 במטוס „אלפאג'ט“, פיתוח משותף של גרמניה המערבית וצרפת. התחלת הייצור מתוכננת לשנת 1976.

טילים נ"מ וטילים קרקע-קרקע

הגנה נ"מ שבאחריות זרוע האוויר, מבוססת על טילי „נייק-הרקולס“ ו„הוק“. טילים אלה הם הנשק הסטנדרטי של חגורת הנ"מ של נאט"ו, הפרוסה לכל אורך אירופה. סדר-הכוחות המערב-גרמני הוא 24 סוללות „נייק-הרקולס“ (9 משגרים בסוללה) ו-36 סוללות „הוק“ (6×3 משגרים בסוללה). גרמניה המערבית משתתפת בפרויקט לשיפור מערכות ה„הוק“² ובגמר הפיתוח היא תסב את מערכות ה„הוק“ שלה ב„הוק“ משופר. בתחום מערכת טילים ק/ק, לחיל-האוויר המערב-גרמני 2 טייסות טילי „פרשינג“ עם 36 משגרים בכל טייסת.

מטוס הקרב החדש מ.ר.ס.י.אי.

1. MRCA — Multi Role Combat Aircraft
2. HIP — Hawk Improvement Program

מטוסי תובלה

מטוס התובלה התקני הוא ה"טרנסאל" 160 — קיימות 4 טייסות בנות 18 מטוסים. עיקר כוח המסוקים התובלתיים נמצא בורע היבשה. לחיל-האוויר 4 טייסות מסוקי "בל" UH1D1 כעתודה תובלתית ולמשימות הצלה (למשל, תאונות ואסונות טבע).

זרוע הים

לגרמניה המערבית גבול ימי של כ-800 ק"מ לאורך הים הצפוני והים הבאלטי. לים הצפוני, המהווה חלק מן האוקיינוס האטלנטי, נודעת חשיבות רבה עבור גרמניה המערבית כנתיב ימי. הים הבאלטי דומה במידה רבה לים התיכון. הוא ים פנימי ולחופיו 7 מדינות; שתיים מהן חברות בברית נאט"ו (גרמניה המערבית ודנמרק); שלוש אחרות הן חברות בברית נרשה (בריה"מ, פולין וגרמניה המזרחית) ושתי האחרונות הן נייטר-ליות (שבדיה ופינלנד).

הים הבאלטי קשור אל האוקיינוס האטלנטי רק במעבר ימי צר אחד, בין חופי שבדיה ודנמרק. מעבר זה ומבואותיו נמצאים בשליטתם היעילה של חילות האוויר והים של גרמניה המערבית, דנמרק ונורבגיה; אלה נשענים על בסיסים קרובים ונוחים בחוף וביבשה. חשיבותו הצבאית של המעבר רבה, בעיקר לברה"מ, מפני שנמליה היחידים בחלק זה של העולם, שאינם מושפעים מתנאי מזג-האוויר בחורף ופתוחים כל השנה ללא הגבלה — נמצאים בים הבאלטי.

יש להניח, איפוא, כי אחד המהלכים הראשונים במלחמה אפשרית, בה תהיה מעורבת ברה"מ באירופה, יהיה נסיון השתלטות על מבואות הים הבאלטי. תפקידם של כוחות הים והאוויר של נאט"ו יהיה למנוע השתלטות זו. משימתו הראשונה של הצי המערב-גרמני היא להבטיח שליטה על המבואות לים הבאלטי. לצד משימה זו מוטל על הצי לקיים עליונות ימית בים הבאלטי, להגן על חופי המדינה ולפעול יחד עם ציי מדינות נאט"ו האחרות באוקיינוס האטלנטי.

ארגון

בורע הים, הכוללת את הצי ואת אויריית הצי, משרתים 34,000 איש. סדר-הכוחות כולל 11 משחתות, 6 פריגטות, 40 ספינות-טילים ותותחים ו-18 צוללות, כשלצד אלה מספר רב של אוניות שירותים והספקה. משימותיה של אויריית הצי,

להגיש לצי סיוע התקפי וצמוד והיא מורכבת מ-4 טייסות קרב-הפצצה וסיוור. מטוסי הקרב והסיוור הם מדגם "מטאר-פייטר" F-104G. טייסת נוספת בת 20 מטוסי "אטלנטיק" B-1150 משמשת לסיוור ימי ארוך-טווח וללוחמה נגד צוללות. בגלל מגבלות כספיות, לא מתוכננת לפי שעה התעצמות מספר רית של הצי, פרט לצוללות. מאמצי הצי מופנים להתעצמות איכותית, המקיפה למעשה את כל יחידותיו. לפי התוכנית תוסבנה כל המשחתות למשחתות-טילים; חלק מהן יצויד בטילים ים-ים. מדגם "אוטומט" וחלק בטילים ים-ים מדגם "אקסוסט", טיל צרפתי הנמצא עדיין בפיתוח. קיימת תוכנית ארוכת-טווח, להחליף עד סוף שנות ה-70 חלק מהמשחתות (דגם "המבורג") והפריגטות (דגם "קלן") לפריגטות מהירות מדגם 122 — המצויות עדיין בשלבי תכנון.

שייטת הספינות המהירות נמצאת בעיצומו של תהליך החלפה. הצי בונה עתה 30 ספינות-טילים. 20 מהן (דגם 148) דומות מאוד לספינות "שרבורג" של חיל-הים הישראלי והן נבנות באותה מספנה בשרבורג, בה נבנו הספינות הישראליות. בניגוד לספינות הישראליות, נמסרות הגרמניות לבעליהן בקצב של ספינה לחודשיים ללא תקלות. 10 ספינות-טילים נוספות, גדולות מקודמותיהן (דגם 143), הדומות במידה רבה לספינות רשף של חיל-הים הישראלי, נבנות במספנות גרמניות. שני דגמי ספינות-הטילים החדשות יצוידו בטילי "אקסוסט". ספינות-טילים אלו מיועדות להחליף את ספינות-התותחים המיושנות מדגם "יגואר". יתרת 10 ספינות התותחים (דגם "צובל"), שחימושן המיושן הוחלף לפני שלוש שנים, תישארנה בשירות עד סוף שנות ה-70, כאשר תוחלפנה בספינות "היידרופויל" (HPM) הנמצאות בפיתוח במפעלי "בואינג" האמריקניים.

שייטת הצוללות של הצי תגיע השנה לעוצמתה המלאה, כאשר יסתיים תהליך קליטת 18 הצוללות מדגם 206 שנבנות במספנות גרמניות. הצוללת מדגם 206 היא צוללת קטנה; משקלה — 450 טון ולה מערכות הנעה וחימוש קונבנציונליות. בזמנו, חל על גרמניה המערבית איסור לבנות צוללות שמשקלן עולה על 500 טון וצוללת זו נבנתה לאור המגבלות. אזורי הלחימה של צוללות אלו הם הים הבאלטי והאזורים הקרובים לחוף בים הצפוני. הצי מתכנן לבנות בשנות ה-80 צוללות גדולות יותר, שלא תהיינה מוגבלות בטווח, אך תוכניות אלו עדיין לא מגובשות. לא מן הנמנע שהצוללות בעתיד תהיינה בעלות הנעה גרעינית.